

habitu est, ut inter præstantissima Urbis opera A enumeraretur, ad quod posteritati servandum Romani Cæsares sedulo incubuere. Illud enim vetustate collabens Adrianus restituit, ut Spartianus capite 19 testatur, idemque instauravit, tum Antoninus Pius, ut scribit Capitol. capite 8, tum Septimius Severus, ut monet inscriptio apud Gruterum p. 1, n. 1.

IMP. CÆS. L. SEPTIMIUS SEVERUS....
ET IMP. CÆS. M. AURELIUS ANTONINUS PIUS...
PANTHEUM VETUSTATE CORRUPTUM
CUM OMNI CULTU RESTITUERUNT.

Verum multo celebrius hoc templum evasit, cum omni idolorum superstitione sublata, in honorem sanctæ Mariæ ad Martyres uni veroque Deo fuit consecratum. Solemni etenim ritu B. Bonifacii IV illud purgavit, ditavitque ex cœmeteriis extra Urbem sanctorum martyrum lipsanis, cessitque in usum religionis Christianæ: unde exclusa multitudine dæmonum multitudo ibi sanctorum memoriam cœpit habere, ut ait noster hoc loco, et Paulus Diaconus libro IV, capite 37, Vaticano epitaphio vetustissimo idem exprimit apud Manlium:

Gregorio Quartus jacet hic Bonifacius almus,
Hujus qui sedis fuit æquus rector et ædis;
Tempore qui Phocæ cernens templum fore Romæ,
Delubra cunctorum fuerant quæ dæmoniorum,
Hoc expurgavit, sanctis cunctisque dicavit.

MARPEUS.

• Sanctæ Mariæ, etc. Cod. Vallicel. : *Beatæ Mariæ... et omnium martyrum, et reliquias in ea collocavit. In qua ecclesia princeps multa dona obtulit.* BLANCH.

¹ *Multa dona, etc. Cod. Farnes. : Multa dona optulit. Hic domum suam monasterium fecit, quem et dotabit. Quo defuncto, sepultus est ad Veatum l'etrum Apostolum, die v men. Madii. Hic, etc. BLANCH.*

² *Qui defunctus. — 1. Cod. Vallic. : Quo defuncto, sepultus est ad Beatum Petrum Apostolum. Hic fecit, etc. BLANCH.*

— 2. Cui juxta Anastasium, Ordericum, lib. II, Abbonem, Hermannum Contractum in Chronico, et plures catalogos Bonifacius sederit annos sex, menses octo, dies tredecim, ad Deum migravit die septima Maii anni Christi sexcentesimo decimo quinto. Baronius refert ex monumentis Vaticanæ basilicæ a Manlio collectis ejus sepulcro inscriptum ejus epitaphium, in cujus fine legitur: *Hic requiescit Bonifacius junior, qui sedit annos sex, menses VIII, dies XII; depositus est VIII Idus Maii, imperante domino Heracleo, anno ejus 5, ubi tantum dies duodecim supra menses octo numerantur, quia dies septima Maii, quæ est immortalis, excluditur. Ex quibus et consequens est ejus ordinationem diei 25 Augusti a nobis recte assignatam fuisse, et vacationem sedis post mortem Bonifacii III, in Anastasio male descriptam esse. Colitur sanctus Bonifacius IV die 25 Maii, quo et Papebrochius in Actis sanctorum Vitam ejus refert. PACIUS.*

³ *Diaconus octo, etc. Cod. Vallicel. : Diaconus VIII, episcopos per diversa loca XXXVI, et cessavit episcopatus menses VII, dies XXV. BLANCH.*

⁴ *Episcopos, etc. Cod. Farnes. : Episcopos per diversa loca XXXV, et cessavit episcopatus men. XI, dies V. BLANCH.*

BONIFACII PAPÆ IV SCRIPTA.

(Mansi Conc. Nov. Collect. t. X, col. 503.)

CONCILIUM ROMANUM SUB BONIFACIO IV.

In causa Anglicanæ Ecclesiæ celebratum Romæ, anno 8 Phocatis imperatoris, indictione 13, et tertia die Kalendarum Martiarum, rem Anglicam promovente, et in eodem sedente Mellito primo episcopo Londinensi.

(Non reperuntur istius concilii canones vel decretum, sed finitæ quæ scribit de Laurentio archiepiscopo Cantuariæ, Beda sic progreditur, lib. II, cap. 1.)

His temporibus venit a Mellitus Londoniæ episcopus Romam, de necessariis Ecclesiæ Anglorum causis cum apostolico papa Bonifacio tractaturus. Et cum idem papa reverendissimus cogeret synodum episcoporum Italiæ, de vita monachorum et quiete ordinaturus, et ipse Mellitus inter eos assedit anno octavo imperii Phocatis principis; indictione decima

^a Extra mœnia Londini civitatis recens erat constructum monasterium, pro cujus regulari observantia Mellitus plurimum sollicitus Romam se contulerat, ut pote quod illud ipsum fore sciret, si bene custodiretur, amplum seminarium, ex quo omnes Ecclesiæ quæ erant in Anglia sibi antistites adsciscerent. His accedebat alia causa, quæ et potissima videri poterat, an nimirum rata sit habenda ecclesiæ Sancti Petri ejusdem monasterii dedicatio divinitus facta, de qua plura valde miranda refert Eadredus abbas, scriptor gravissimus in vita sancti Eduardi regis Anglorum, apud Surium die quinta Januarii. Vide Baronium anno 610 numero 10. BINIUS.

^b Illud idem decretum synodale a Bonifacio IV papa promulgatum in concilio Romano anno 610 hic describitur ex veteri codice S. Symphoriani Metensis qui modo visitur in Bibliotheca v. c. Claudii

C tertia, tertia die Kalendarum Martiarum, ut quæque erant regulariter decreta sua quoque auctoritate subscribens confirmaret, ac in Britanniam rediens, secum Anglorum Ecclesiæ mandata atque observanda deferret, una cum epistolis quas idem pontifex Deo dilecto archiepiscopo Laurentio, et clero universo, similiter et Edilberto regi atque genti Anglorum direxit. Hic est Bonifacius quartus a beato Gregorio Romanæ urbis episcopo, etc.

^b DECRETUM SYNODI,

Promulgatum in concilio Romano III. Kal. Martias anno Christi 610.

Quomodo liceat monachis cum sacerdotali officio ubiubi ministrare.

D Sunt nonnulli fulti nullo dogmate, audacissime Hardy Parisiensis senatoris eruditissimi: quod cum ab Holsteniano in quibusdam plurimum differre animadverterim, ambigendum mihi non putavi quid illud etiam tibi, lector, offerrem:

Ex concilio sancti Bonifacii papæ, qui quartus a beato Gregorio fuit: quod liceat monachis ubiubi cum sacerdotali officio celebrare.

Sunt nonnulli stulti dogmatis, magis zelo amaritudinis quam dilectionis inflammati, asserentes monachos, quia mundo mortui sunt, et Deo vivunt, sacerdotali officio indignos, neque penitentiam, aut Christianitatem, seu absolutionem largiri posse per sacerdotalis officii injunctum gratiam, sed omnino falluntur. Nam si ex hac causa veteres æmuli veri prædicarent, apostolicæ sedis compar beatus Gregorius monacho polens cultu, ad summum apicem nullatenus conscenderit, cui solvendi ligandique potestas concessa est. Augusti-

^c Verba sunt B. ni. Infra autem habes illud decretum a Mansi editum.